

fremmest har haft og har for Øje med vore Bestræbelser: en *Hjemmets* Grundlægger og Opretholder, en Hustru, Moder, Husmoder — og en Ven som faa.

Naar jeg i mine lyse Ungdomsdrømme tænkte paa at virke for Kvindens Frigørelse, hendes Sidestillethed med Manden, da var mit Maal et indadvendt. Jeg tænkte dengang ikke stort paa hendes *Samfundsstilling*, men saa meget des mere paa hendes Stilling i Hjemmet, paa hendes Stilling som Hustru. Jeg ønskede hende rustet med en Dannelse som Mandens, saa hun fuldt kunde forstaa og følge hans Liv og Færd, hans Søger og Stræben og være ham jævnbyrdig i al Raadslagning om Børnenes Opdragelse. Naaede Kvinden det Trin i aandelig Udvikling, blev hun sin Mand en paa alle Omraader jævnbyrdig Medhjælper, saa, mente jeg, var det første Skridt gjort, Sejren vunden, og saa, tænkte jeg, kom „det andet“ nok efterhaanden, til sin Tid — — — — —, og saaledes er det jo i Virkeligheden ogsaa gaaet og vil frendeles gaa — med eller uden rungende Kamp fra Kvindernes egen Side, med eller uden Opbydelse af alle Kvindens Evner og Kræfter. Ære være dem, som med ædle Vaaben træder i Skranken udadtil! Jeg staar ofte lige over for Kvindernes Kampe i den Retning med den dybeste Ærbødighed og Taknemmelighed og glæder mig over de alt vundne Resultater, men ogsaa: Ære være dem, der i det stille realiserer de højeste kvindelige Idealer, saa vidt hver i sin Skrøbelighed formaar det! Og saaledes forstaaet: Ære være Mindet om den Kvinde, om hvem her skal tales, *Hjemmets* store, betydningsfulde Kvinde, Fru *Elise Ploug*.

Fru Ploug har ført et ualmindelig rigt og bevæget Liv paa den Plet af Jord, hvor hendes Barndom, Ungdom og Husliv henrandt, den lille Plet af Danmark i og omkring København. I hendes Barndom brød stærke Bølger sig i Hjemmet, og allerede tidlig fornam hun i det ogsaa for Fædrelandets Sag stærkt bevægede Hjem Dønninger fra Verden udefra, ja snart levede hun helt og fuldt op i Fædrelandets Brydninger, følte dets lyse Drømmes Susen, var med til dets dristige Forhaabninger, som hun efterhaanden stærkere og stærkere berørtes af dets Kampe, dets Sorger og Smerter, dets Tab, dets Lidelser og Skuffelser, dets Sønnerlemmelse, dets Skam, dets Vaandel — thi midt under alt det blev hun den Mands Hustru, der stod de store Rørelser nær, ja selv var ledende og lidende i dem, den Mands Hustru, som skønnere end nogen anden Digter har skrevet til Kvindens Pris

og Ære, i hende har besunget Kvinden med Ord, „hvortil ikke findes Sidestykker i den gotho-germaniske Literatur eller vistnok i noget andet Lands“. (Ernst v. d. Recke).

Fortjente hun disse Sange? var hun dem værdig? Jeg mener Ja. Igennem 40 Aars Samliv og Aar derefter elskede hun ham med en stærk, klar og ren Hengivenhed, saa op til ham med en urokket Tillid, vogtede og værnede hans Veje i dybeste Forstand, vogtede og værnede hans Hjem og hans Arbejds- og Hviletid med sit rige Hjertes Æmhed. Stod hun for hans Blik uforandret, som „da hun var tyve Aar“, dengang hendes Skønhed falmende, og Sygdommen havde hærget hendes Skikkelse, saa stod ogsaa hun uforandret for hendes Øje, da Lovprisen om ham forstummede, da han skyldtes for Utroskab mod sin Ungdoms Idealer, da der tvistedes selv om hans Ære, ja, stod som hun havde staaet, da hun rakte ham sin Haand paa hans Livs lyseste Tinde. Hver den, der i hans, maaske skønneste Digt til hende, betagen har hørt ham spørge: Vil Du elske mig — — — — —

naar jeg vrages som en rusten Klinge,
nu for sløv, men engang altfor hvas,
og den store Hob kun agter ringe,
at jeg dog engang har fyldt min Plads?

Vil Du vore Børn da trofast lære
hvem jeg var, hvorfor jeg trofast stred?
Vil Du mig i kærligt Munde bære,
til Du ved min Side lægges ned?

og som ved, at hun aldrig svigtede denne Bøn, men til sit Livs sidste Time stundede mod ham og i sin Alderdoms Svaghed vedblev at tale til Børn og Børnebørn med al Kærlighedens Ild om „hvem han var, hvorfor han trofast stred“, hver den vil vist være enig med mig i, at ingen Sølvbryllupsgave har været mere betegnende eller mere paa sin Plads, end den *nordiske Kvinder* paa Plougs og Hustrus Sølvbryllupsdag smykkede deres Hjem med: nordiske Landskaber fra alle tre Riger. Nordens Kvinder forstod, hvad dette Ægtepar havde skænket dem af højt og helligt.

Deres Hjem. Man kan trygt sige, det var et Æmhedens, Renhedens, Sandhedens Tempel. Al Døgnets Pjank var banlyst derfra, men aabent stod det for Kunst og Videnskab og for Kunstens og Videnskabens Mænd og Kvinder. Og Musikken, Sangen, som hun selv dyrkede, gød en forunderlig Højhed over det hele. Jeg ved intet Hjem, der har betaget mig saaledes ved sin fine Glans og rene Tone,